

Анастасія ПРОКОПЕЦЬ, 2003, м. Ромни, Сумська обл., Україна

ЖІНОЧИЙ ПОДВИГ

Жінка на війні. Це – неприйнятно, жахливо, страшно. Адже її призначення давати людині життя, леліяти, голубити дітей. У її тендітних руках звичніше й приємніше бачити квіти, а не гвинтівку чи автомат. Однак багато хто з дівчат, жінок взували чоботи, зодягали бушлати і ставали в стрій боронити країну від ненависного ворога.

Ганна Прокопівна Ричко була, як колись говорили, активісткою, справжньою патріоткою своєї Батьківщини. Тому їй і запропонували роботу на Луганському військовому заводі. А коли почалася війна, приїхала додому на Воронежчину. Разом з подругами звернулася до військомату з проханням відправити на фронт. Із семи дівчат взяли лише двох. Направили служити в окремий автотранспортний батальйон Балтійського флоту. Спочатку була в господарському взводі, а згодом, закінчивши курси водіїв, сіла за кермо автомобіля.

Молоді воїни легенько жартували над молодою, красивою колегою. Але за потреби допомагали в дорозі. А воєнні стежки-доріженьки виявилися важкими. Ленінград був у блокаді, лише «дорога життя» (по кризі) сяк-так функціонувала. Ганна Прокопівна саме по ній, щоразу наштовхуючись на небезпеку, перевозила поранених до шпиталю та доставляла на кораблі продукти харчування. Німці з усіх сил старалися заблокувати артерію життя. Періодично бомбили, обстрілювали. Автомобілі нерідко застрягали в снігах, провалювалися крізь кригу.

За проявлені мужність та відвагу її нагородили орденом «За оборону Ленінграда». Після звільнення міста були фронтові шляхи прибалтійських країн.

Хоч і рідко, але на війні бувають і приємні події. До таких можна віднести зустріч з однополчанином Михайлом. Під час побачень солдат з хвилюванням, любов'ю розповідав про своє рідне село Василівку на Сумщині. Розхвалював, яке квітуче село, які добрі люди там живуть. Напівжартома він говорив: «Якщо до мене не дуже гориш коханням, то в чарівну українську природу вже напевно закохаєшся».

Як і заведено між молодими, такі зустрічі бувають нерідко і не завжди закінчуються весіллям. Не дуже поклала надію на Михайла і Ганна. Дівчат демобілізували раніше чоловіків, тому День Перемоги Ганна зустріла вдома у Воронежській області. У мирних клопотах вже почали забуватися й суворі будні війни, і друзі-фронтовики.

Аж тут одного ранку грюкнула хвітка у дворі, і на порозі став Михайло. Статний, плечистий, чисто виголений, парубок та й годі. Дивиться так боязко та прохально, ніби прийшов косу позичити та хвилюється, щоб не відмовили. «Приїхав тебе, Ганно, сватати, як і обіцяв» - нарешті знайшовся на слові. – Отак». Відмовити такому «кавалерові» дівчина не могла та й серце не веліло.

Привіз Михайло Ганну у Василівку. Великих статків не було, але мали роботящі руки, вміння до всякого діла. Обоє працювали в колгоспі на рядових роботах. Весела, гостинна та працююча сім'я була шанованою в селі. А коли в родині панують лад та порядок, то й на дітей врожаїлося. Виростили Михайло Сергійвович та Ганна Прокопівна чотирьох дітей. Було гамірно, весело в хаті. На старості залишилися сама. Фронтіві рани вкоротили життя чоловікові. Стареньку догленули діти та правнуки.

Ганну Прокопівну Ричко й досі шанують у селі. Її мужність та відвага стали справжнім прикладом для наслідування. В неї можна повчитися мужності, правдивості, працюючості.

Одні шукають слави, інші роблять добрі справи, зазвичай не рекламуючи їх. У селі Сміле жила, ходила на роботу в комбінат

побутового обслуговування населення проста жінка Марія Балагура. Нічим особливим не примітна, скромна, а, виявляється, за плечима Марії Яківни багато поневірянь і випробувань. Їй довелося боронити рідну землю від фашистських загарбників. Цього не «рекламувала», про це не розповідала знайомим. Навіть статус учасника бойових дій жінка отримала уже в пенсійному віці. А порадила їй це зробити бойова подруга з Охтирщини Марія. Разом з дітьми Марія Балагура відшукала всі потрібні документи, які засвідчили її участь у військових діях.

На війні Марія виконувала обов'язки санітарки. Часто поранених солдатів переправляла по Ворсклі в бік Харкова. Неодноразово доводилося вступати в сутички з ворогом. За це отримала подяку від командування.

До труднощів Марії Яківні було не звикати, бо виросла в багатодітній родині (батьки малм сімох дітей), де працю любили й поважали. Трудилися в м. Охтирка, до місця роботи на віддаль 7 кілометрів щодня добиралися пішки, до того ж іще й лісом.

Талант швачки-закрійниці найвищого розряду пригодився після демобілізації. Фабричного одягу в магазинах після війни майже не було, тому до жінки з бажаними замовити обновку вишиковувалися черги. Приходили не лише односельці, а й люд із навколишніх хуторів.

Марія Яківна працювала в колективі місцевого побут-комбінату, де її за сумлінну працю цінували та поважали.

Свого судженого Григорія Захаровича теж зустріла на вогненних дорогах війни. Обрала чоловіка, так би мовити, безпомилково. Бо саме під час важких випробувань характер людини проявляється найбільш широко та правдиво. Григорій Захарович Балагура трудився шевцем на місцевому підприємстві. Подружжя виростило двох дітей Миколу і Тамару, які подарували батькам онуків та правнуків.

На фото: Марія Яківна Балагура з чоловіком

На фото: Ричко Ганна Прокопівна